

IZHAJA VSAKI DAN

tuhi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 2. zjutraj. Prosimište št. 7. se prodaja po 3 n. v. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pistoiji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 n. v. (10 stot.).

SE LASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1. milim. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm. za vsako vrsto, za vsako stran, za vsako besedo, za vsako črko. Za oglede v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vnaša se za vsako vrsto K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačajo se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorje.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; za naročnike brez dopolnilne naročnine, se uprava ne odzira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celotno leto K 120, pol leta K 60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in ne vračajo se ne vračajo. Naročnina, oglaševanje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Polno-krajinčni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Zapisega novega goriškega župana.

GORICA 14. Danes popoldne je bil v dvorani mestne hiše ob navzočnosti številnega izbranega občinstva po okrajnem glavarju dvornem svetniku Attems zaprisežen novi župan Jurij Bombig. Ko je župan prisegel, ga je grof Attems v kratkem govoru pozdravil, nakar je župan v daljšem govoru razvijal svoj program, v katerem je omenil mnogih gospodarskih nalog, ki čakajo rešitve. Mestni zastopniki in občinstvo je župana živahno aklamiralo. Danes zvečer bo na čast županu bakljada. — Na mnogih hišah više mestne zastave.

Zrakoplovstvo.

CUXHAVEN 14. Španski balon „Castilia“ je šest milj severno od Helgolanda padel v morje. Osebe, ki so bile v balonu so se rešile in so že na potu v Hamburg.

Nevihita.

BEZIERS 14. — Sinoči je divjal tukaj silen vihar s točo. Več rek je izstopilo. — Mnogo hiš je bilo razdejanih. Utonilo je tudi mnogo živine. Skoda je velika.

Dardanele odprte.

PARIZ 14. Avstroogrski poslanik je nekemu časnikarju izjavil, da se Dardanele odprejo vsem vesilom.

Inozemski poslaniki pri Bülowu.

BEROLIN 14. (Wolffov biro). Državni kancelar knez Bülow je danes vsprejel poslanike Turčije, Japonske in Angleške, ter je z njimi konfiriral o političnih dnevnih vprašanjih. Brzkone vsprejme knez Bülow še druge zastopnike inozemskih držav. Včeraj je knez imel daljši razgovor z avstroogrskim poslanikom. Oba državnika sta se popolnoma strinjala v vseh vprašanih usnjah politike.

Požar v rudniku.

KOENIGSHUETTE 14. V kraljevskem rovu je danes predpoludne izbruhnil ogenj. En del rudarjev je brez oblake prišlo iz rova. Deset je našli 6 mrtvih. Okolu 100 mož je še v rovu in sodi se, da so izgubljeni.

KOENIGSHUETTE 14. Glasom poročila rudniškega ravnateljstva se je moglo skoraj vseh 100 mož rešiti skozi postranske rove. 3 rudarji so mrtvi, 20 jih je omamljenih. Ni še znano, kako da je nastal ogenj.

Obstrukcija v češkem deželnem zboru.

PRAGA 14. Vrhni deželni maršal je otvoril sejo ob 12. uri 25 min. ter objavil izid naknadnih volitev za posamične odseke. Na to sta bila predtana protesta posl. Malýja proti veljavnosti zadnje seje in posl. Pergelta proti izjavi vrhnega deželnega maršala na zadnji seji glede konstituiranja odsekov. — Nato je dobil besedo posl. Herold ter v imenu nemških poslancev prijavil protest proti današnji seji, ki ni zakonita, češ, da ni napovedana v legalni obliki.

Na to sta vrhni deželni maršal in namestnik odgovorila na nekatere interpelacije. Ko je namestnik končal, je posl. Klofáč zaklical: Hory Kasperke! (Bergreichenstein), kje je interpelacija o dogodkih v Horah Kasperskih! Posl. Frengl mu je zaklical: Marš v Belgrad!

Vrhni deželni maršal je potem poročal, kateri zapisniki da so razgrnjeni. Posl. Franzl, Riegenstein, Iro in Wüst so grajali zapisnik zadnje seje in zahtevali poimensko glasovanje ter presledek 5 minut. Glasovanje je trajalo do 4. in pol ure popoldne. Vsi predlogi so bili odklonjeni in seja na to zaključena. Prihodnja seja jutri ob 11 uri dopoldne.

Ogrska delegacija.

Proračun vojne mornarice.

BUDIMPEŠTA 14. Danes ob 10. uri dopoldne se je sestala sejo odsek vojne mornarice ogrske delegacije.

Poročevalec Geza Mailath je na dolgo poročal o proračunu vojne mornarice za leto 1909; rekel je, da je bila na željo ogrske delegacije odpravljena realna vojna mornarica. Zahteval je potem od poveljnika vojne mornarice pojasnil glede podvodnih čolnov.

Del. Okolicsany je izjavil, da bo glasoval za proračun ne le radi sporazuma, ki je podlaga sedanjega političnega položaja, ampak tudi zato, ker priznava važnost mornarice in potrebo njenega razvoja. Poudarjal je pa, da se niso še odstranili razni nedostatk, kakor to Ogrska zahteva. Obžaluje, da se ni tudi v najnovejšem času oziralo na opravičene želje ogrskih industrijalcev. V nadi, da se stvar v tem pogledu zboljša, bo glasoval za proračun.

Poveljnik vojne mornarice grof Montecuccoli je najprej z ozirom na prigovor del.

Okolicsany-ja glede ogrskih zastav pripomnil, da je vprašanje zastave eno onih vprašanj, ki so bila izročena vladi v rešitev, in dokler ni to vprašanje urejeno, ni možno imeti na vojnih ladjah druge zastave nego sedanjo.

Del. Okolicsany: In pri spuščanju novih ladij v morje?

Grof Montecuccoli: Menim, da ogrska zastava gotovo ni manjkala. Rudeč-belo-zelene barve je bilo tam mnogo videti. — Na predlog del. Miklosy-ja, naj se inženirje vojne mornarice izjednači častnikom, je poveljnik mornarice razložil težave ki bi se pojavile ob taki organizatorni spremembi.

Del. Emil Nagy je vprašal, zakaj zadobi ob razmerno velikem številu madjarskega moštva le jako mal odstotni postavke podčastniški čin. Vzrok temu zastavljenju madjarstva pri podčastnikih vidi govornik v tem, da se vzlic temu da je poveljstveni jezik nemški, občuje z moštvom in se celo povelja izdajajo v hrvatskem in italijanskem jeziku, češ, da je tamkaj madjarski jezik popolnoma tuji.

Grof Montecuccoli je izjavil, da je vzrok v razmerno malem številu madjarskih podčastnikov, da se je število madjarskega moštva še le v zadnjih dveh letih znatno pomnožilo, v tem kratkem času se pa ni moglo pomnožiti število madjarskih podčastnikov. Gosp. delegat Nagy se pritožuje, da se pri vojni mornarici daje prednost Italijanom in Hrvatom nasproti Madjarom. Poveljnik vojne mornarice je omenil, da poučujejo moštvo na šolskih ladjah madjarski instruktorji. Ze iz tega izhaja, da ne more biti govora o zastavljenju madjarskega jezika. — Kjer je dovoljno število madjarskega moštva, se izdajajo povelja tudi v madjarskem jeziku.

Poveljnik vojne mornarice je pripomnil, da se je na novih torpedovkah splošno uvedlo kuritev z nafto. Na velikih ladjah se pomožno kuri z nafto le tedaj, ako se ima dlje časa voziti z lahko parno napetostjo. Motorni stroji se dajajo zasedaj uporabljati le na malih ladjah; za večje je stvar bodočnosti. Sedaj se uprava vojne mornarice bavi z uvajanjem turbin. Nabavilo se jih je že pod admiralom Spaunom in bodoče vojne ladje dobijo gotovo že turbine.

Druge postavke proračuna so bile rešene brez debate. S tem je bil dnevni red izrpljen. Predsednik se je v imenu odseka zahvalil poveljniku vojne mornarice za podana pojasnila. Prihodnja seja se objavi pismenim potom.

DOGODKI NA BALKANU.

Aneksija Bosne.

Bojkot avstrijskega blaga.

V Solunu so imeli turški trgovci zborovanje. Sklenili so, da za sedaj še dovolje izjemoma razkladanje parnikov Avstrijskega Lloydja, to pa le zato, da ne bodo domači trgovci trpeli škode. Sicer pa agitacija proti Av. Ogrski nadaljuje. Z velikimi javnimi proglašaji se pozivlja prebivalstvo, naj ne kupuje avstrijskega blaga in naj se ne poslužuje avstrijske pošte.

Tudi v Carigradu nadaljuje bojkot. Listi pozivljajo v navdušenih člankih na bojkot avstrijskega blaga, a ob enem pišejo Madjarom v prilog slave njihov liberalizem in njihovo ljubezen do Turkov. Madjari da hočejo ustanoviti v Stambul madjarsko tovarno, v kateri bodo delali domači delavci. Napoveduje se tudi bojkot avstrijskega piva.

Jako resne vesti prihajajo iz Jafe. Ko je dospel avstrijski poštni parnik, so agitatorji pregovorili čolnarje in razkladalce, da so bojkotirali parnik. Pozneje pa je množica napadla pošto in poslopje in je razbila vozove in poštne nabiralnike. Bati se je, da se bojkot razširi po vsej Siriji.

Kakor poročata tukajšnja tilijska K. B., je Lloydovo ravateljstvo dobilo tekem včerajšnjega dne sledeča brzjojavna poročila: V Solunu je položaj nespremenjen in bojkot se vzdržuje nespremenjeno naprej. Lloydov parnik „Maria Terezija“ se je moral s Havale odpeljati ne da bi bil svoj naklad izkrcal ali novo blago ukrcal.

V Jafi so Lloydovemu parniku „Euterpe“ demonstracije onemogočile stike s celino in se tedaj niti potniki niti pošta niti blago ni zamoglo izkrcati. Bati se je, da se bojkot razširi čez celo Sirijo.

Borzna deputacija javlja: Vsed bojkota avstrijskega blaga in ladij v Levanti obrnila se je tržaška trgovska in obrtna komora kažoč na veliko nevarnost, ki ga prinaša ta slučaj tržaški trgovini telegrafično do ministerstva zunanjih zadev in do trgovinskega ministerstva s prošnjo za energične odredbe v varstvo svobodnega prometa.

Pogajanja med Srbi in mladoturki?

Dunajska „Zeit“ javlja da je dospelo v Belgrad nekaj odposlancev mladoturškega odbora, da se obvestijo o dogodkih, ki da Turčijo jako zanimajo. Turški odposlanci so imeli razgovore z odličnimi srbskimi politiki.

Bojkot v Sarajevu.

Iz Sarajeva javljajo: Nekateri tukajšnji mohamedanski trgovci so prekljali svoje narobe avstrijskega blaga.

Ustava v Bosni.

Madjarski listi javljajo, da bo nova ustava za Bosno proglašena dne 2. decembra. Določi se zistem konfesionalnih kurij, opusti se pa zistem proporcionalnih volitev. V kurijah bodo zastopani po posebnih poslancih volilni okraji mest in kmečkih občin. Mej konfesionalnimi kurijami bo ena kurija najvišjih obdačencev. Nova zbornica bo spojena z virilnimi glasovi ter prične delovati v prvih mesecih prihodnjega leta.

Cesarjevo ročno pismo ruskemu carju.

Petrogradski list „Večer“ je zvedel iz zanesljivega vira, da cesar Fran Josip v svojem ročnem pismu na ruskega carja ni le napovedal aneksijo Bosne in Hercegovine, ampak da se v tem pismu nahaja tudi odgovor na ruski predlog glede mednarodne konference, ki bi imela razpravljati o novem položaju na Balkanu.

Inštalacija novega banjaluškega episkopa. — Cesarjevo lastno ročno pismo v cirilici.

V nedeljo je bil slovesno vstoličen novi banjaluški pravoslavni metropolit Vasilij Popović. Kakor cesarjev komisar je fungiral sekularni svetnik baron Kučera.

Iz Sarajeva javljajo, da je baron Kučera prečital lastnoručno pismo cesarjevo, pisano in podpisano s cirilico.

Spremembe v Bosni.

V dobroobveščenih vladnih krogih se govori, da bosta FZM Windzor in baron Benko v kratkem zamenjena.

Aretirani derviši v Bosni.

V Gackem je oblastnijska vjela več azijskih in afriških dervišev, ki so tamkaj širili panislamizem.

Gorenjeavstrijski deželni zbor in Bosna.

Gorenjeavstrijski deželni zbor je v torek vsprejel resolucijo, v kateri pozdravlja aneksijo Bosne in Hercegovine ter nalaga deželnemu glavarju, da odpošlje cesarju čestitko. Ob enem je zbor izrazil nado, da se ne izvrši nikake spremembe državnopravnega položaja Bosne brez sodelovanja državnega zbora.

Madjari si svojijo Bosno.

Budimpeštanski list „Magyarország“ je prinesel ostri članek proti Hrvatom, ki da hočejo Bosno in Hercegovino za Hrvatsko, a Bosna ni nobenega drugega nego Madjarske. — Tako trdi Magyarország.

Predstraže na potu k Jadranskemu morju.

Nemško bojevito društvo „Südmark“, kateremu je naloga nemški „Drang“ proti jugu, je priredilo v nedeljo na Dunaju protestni shod proti slovenskim „nasilstvom“ v Ljubljani. Na tem shodu je govoril tudi posl. Wastian, o katerega govoru poročajo nemški listi: Posl. Wastian je govoril kakor zastopnik ugrožene Spodnje Štajerske, o zgodovinskem pomenu nemstva na jugu za narod in državo. Današnji protestni shod je memento mori na vratih vlade... Nemci na Spodnjem Štajerskem in Kranjskem so naše predstraže na potu k Jadranskemu morju, od katerega se nemštvo nikdar ne sme dati potisniti nazaj. Pred očmi vlade hujša slovensko novinstvo dalje, a v pravosodje in upravo se vse tem bolj nastavlja slovenski uradniki. — Govornik je zavrnil ob burnih Heil-klicah in dolgotrajnem odobravanju.

Za boljo ilustracijo Wastianovega govora prinašamo sledečo vest iz „Narod. lista“: Vlada rešuje jezikovno vprašanje v Dalmaciji! Doim se mi trudi dimo okolu „temeljnih načel“, rešuje vlada via facti jezikovno vprašanje, rešuje je v svojem smislu. Kletarski nadzornik za Dalmacijo ima ta pečat: „Staatlicher Kellerinspector für Dalmatien“. Oddelek za ureditev budournikov na namestništvu (v Zadru) ima na prvem mestu napis: „Wildbachverbauung, K. k. Bauleitung“ a na zadnjem mestu hrvaški. Govorili smo v zadnji številki o oglaših okrajnih oblasti glede popisa za črno vojsko. Isti so dvojezični: nemški in italijanski, a o hrvaškem ni sledi. Kake so te avspicije? Menda so to ona prava „temeljna

načela“ ob reševanju jezikovnega vprašanja v Dalmaciji!

Naj dodamo tu še karateristično vest, ki jo je dobila „Hrvatska korespondenca“ iz Zadra, da poslanec Biankini nikakor ni zadovoljen z jezikovnim načrtom, ki ga je predložila vlada poslancem. Ti zahtevajo popolno uvedbo hrvatskega jezika v državne urade, vladni načrt pa zahteva, da se n. pr. italijanski jezik še nadalje rabi po finančnih uradih na vodstvu knjig.

To je že tako tradicija pri avstrijski vladi, da do zadnjega in pod vsimi možnimi pretvezami ovira Slované v njihovem razvoju.

Iz Srbije.

PARIZ 14. Ag. Havas poroča iz Beleggrada: Srbski minister za unanjo stvari namerava v stvari orijentskega vprašanja podati se v Berlin, London, Pariz in Rim. Govori se, da Pašić, voditelj opozicijselnih strank, odputuje v sporazumu z vlado v Petrograd.

Razpoloženje v Srbiji.

se še ni pomirilo vzlic sklepom narodne skupščine. Demonstracije se ponavljajo. Dne 13. zvečer so hoteli sneti s spomenika kneza Mihaila zastavo z napisom „Vojno proti Avstro-Ogrski“. Demonstranti so se uprli tej nameri in so zastavo iztrgali orožnikom in jo nosili v triumfu po mestu ob vsklikanju proti Avstriji.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 14. Redno zasedanje skupščine je bilo danes otvorjeno s kraljevim ukazom.

IZ TURČIJE.

CARIGRAD 14. V Drinopolj je dospelo iz Carigrada 118 vagonov topov in municije, v Solun pa 114 vagonov.

CARIGRAD 14. — Turški listi pišejo vedno mirneje. „Sabah“ izjavlja, da je nova Tučija glavno krizo že prestala.

SMIRNA 14. (Agence Havas). Šest angleških križarjev je prišlo v bližino anatolske obale nasproti otoku Rodosu.

CARIGRAD 14. Avstroogrsko poslanništvo je v imenu svoje vlade storilo pri velikem vezirju resen korak radi bojkotiranja ladij avstrijskega Lloydja. Veliki vezir je obljubil, da da potrebna navodila policijskemu ministru za Carigrad in ministru za notranje stvari za pokrajine.

CARIGRAD 14. Agitacija za bojkot se nadaljuje in se ima baje vprizarjati tudi v pokrajini. — List „Ikdan“ povdarja enodušnost naroda za gospodarsko vojsko, s čemer bi bila podana prilika, da se oživi domača industrija. — „Sabah“ polemizuje proti koraku, ki ga je storilo v pogledu bojkota avstroogrsko poslanništvo.

Glavni govorniki na včerajšnjem shodu so govorili o nalogi politike čutstva in za vprejem realne politike. To parolo izdala sedaj tudi mladoturški odbor in turško novinstvo.

Krečanska zbornica

je imenovala provizoričen odbor, da upravlja otok v imenu grškega kralja, nakar se je zašla. Mohamedanski poslanci niso glasovali.

ČRNAGORA.

CETINJE 14. Italijanski diplomatski zastopnik, ki je na dopustu, je dobil od svoje vlade nalog, naj se nemudoma vrne na Cetinje. Odposlanec je nocoj prispel semkaj. Po vrnil se je tudi grški diplomatski agent. Včeraj so bile pred srbskim diplomatskim zastopstvom manifestacije za solidarnost Srbom. Povej deželi se neprestano prirejajo protestni shodi, ki pošiljajo vladi resolucije, v katerih se pozivlja na takajšno enegnično akcijo v zaščito interesov Črne gore in srbskega naroda. Izredno zasedanje skupščine je bilo zaključeno včeraj z ukazom kneza Nikole.

Iz Bolgarije.

Romunski kralj je pozdravil bolgarskega cara.

Iz Sofije javljajo: Romunski kralj Karol je brzjojavno pozdravil bolgarskega cara Ferdinandanda kakor vladarja neodvisne Bolgarije.

KOLIN 14. Nemški odposlanec v Belemgradu je, kakor poročajo „Köln. Zeitung“, sporočil bolgarski vladi, da se toliko časa ne bo razpravljalo o priznanju neodvisnosti Bolgarije, dokler se bolgarska vlada ne izjavi pripravljeno, da da nazaj orijentske željeznica oziroma ako ne plača družbi dnevne odškodnine 15.000 frankov.

IZ PERZIJE.

TEBRIS 14. (Petr. br. ag.) Ko so revolucionarji zavzeli monarhično misleči mestni del Davači, so razdejali hiše več bogatih

članov monarhičnega kluba. — Sedaj je vse mesto v rokah revolucionarcev, ki napravljajo nove utrdbe, da preprečijo ubod četam.

Peking 14. (Agencia Havas). Japonski okupacijski zbor na Kitajskem se zmanjša za dve petini sedanjega stanja.

Goriška politika.

„Slovenec“ priobčuje ta-le članek:

V goriški deželi vlada velika zmeda, ki je od dne do dne večja. To zmedo povzročajo posebno še dogodki v goriškem deželnem zboru. Oglejmo si sliko tega deželnega zbora!

Na slovenski strani, ki šteje 14 poslancev, imajo liberalci devet mož, Gregorčičevih pristašev pa je pet. Na italijanski strani je 15 poslancev, in sicer 9 liberalcev ter 6 pristašev mons. Faidutti. Nobena stranka sama zase torej nima večine.

Splošno smo vsi pričakovali, da se združita dve po programu zelo sorodni stranki v potrebno parlamentarno večino. Ti dve stranki bi bili: laška in slovenska liberalna, ki bi med seboj združeni tvorili potrebno večino. Na drugi strani pa smo zopet pričakovali, da se proti tej večini združita obe katoliški stranki.

To pa se žal ni zgodilo, ker več kot načela je v katerikoli osebnosti politika. Laški katoliški poslanci so šli v zvezo s slovenskimi liberalci; dr. Gregorčič s svojimi pristaši pa se je zvezel z laškimi liberalci. Ta nenaravna in nemoralna zveza katoliških strank z liberalci vzbuja v nas vseh žalost in ogorčenje, v ljudstvu pa pohujšanje in zmedo pojmov.

Škandal, ki ga mora iz vsega srca obsoditi vsak katoličan, je dejstvo, da se je visok cerkveni dostojanstvenik, kakor je monsr. Faidutti, voditelj laških kršč. socijalcev, zvezel s stranko A. Gabrščeka, moža, ki je kulturno bojno petelin najhujše vrste in strupen sovražnik katoliške cerkve. To je obsodbe vredno, tembolj, ker se je ta zveza sklenila od liberalne strani z očitnim namenom, poraziti slovensko katoliško stranko.

Na drugi strani pa je ravno tako škandal zveza dr. Gregorčičevih pristašev z laškimi liberalci. Ta zveza se od prizadetih krogov zagovarja s tem, da so bili naši poslanci siljeni v samoobrambo zvežati se z liberalci. Za vzgled navajajo, da sta se sedaj v Ljubljani tudi obe stranki zvezali zoper skupnega sovražnika — Nemca.

Toda to ne velja!

1. O kaki združitvi krajskih strank ni govora, dasi v narodnih stvareh mnogokrat skupno ali vsopredno delujeta. Obe slovenski stranki se sicer ločita po verskem in gospodarskem programu; a imata skupen vsaj narodni program. Med laško liberalno in pa med pravo katoliško slovensko stranko pa nikdar ni in ne more biti kake skupnosti.

2. Naša S. L. S. kot načelna stranka se ne sme loviti za trenutni uspehi. Nam je treba politike načel. Kar pa se je sedaj zgodilo, je udarec v obraz vsaki res načelni politiki. Kaj naj vendar drugače pomenja zveza naših katoliških, slovenskih in ljudskih poslancev z verskimi, narodnimi in gospodarskimi nasprotniki našega ljudstva? Mari morejo tisti hipni uspehi, ki vrhu vsega še v zrak, odtehtati pohujšanje, ki se rodi iz te zveze?

Od naših poslancev bi bili pričakovali, da stopijo v pošteno opozicijo, kjer bi vsaj ne onečaščali načel, radi katerih so duhovniki in laiki v zadnjem volilnem boju toliko žrtvovali, in v znamenju katerih se je vršil ves ta volilni boj. Tako bi si bili naši poslanci ohranili čiste roke in ljudstvo bi jih spoštovalo in cenilo. Bili bi brez odgovornosti, svobodno bi kritikovali ter nadzirali delovanje liberalne večine, njih samih ugled pri ljudstvu bi pa rastle in strankina načela, kar je glavno, bi ostala neomeževana.

Dr. Gregorčiču liberalci že leta in leta očitajo zvezo s Pajerjem. Kako lahko bi bilo sedaj, ko je stranka v manjšini, potem res načelne politike in zdrave opozicije pokazati, da take zveze ni bilo in je ni! Posebno sedaj bi se morala skupina dr. Gregorčiča varovati vsakega suma take zveze, ne pa celo kor naravnost ter očito vezati se z laškimi liberalci.

Povdarjati pa moramo, da S. L. S. pri vsem tem ne zadene nikaka odgovornost, kajti gospodje poslanci so delali vse na svojo roko. Ne enkrat niso sklicali niti vodstva, niti izvrševalnega odbora, da bi se skupno posvetovali o korakih, ki naj jih store v teh kritičnih časih v deželnem zboru. To moramo pribiti z vso odločnostjo, da se ne bo celokupna stranka delala odgovorna za breznačelno politiko v deželnem zboru. Pribiti je treba, da so poslanci proti duhu discipline prezirali pri svojem postopanju vso strankino organizacijo. Zato naj sami nosijo odgovornost za svoje delo.

Vkljub vsem zatajanim načelom na vseh straneh pa deželni zbor vendarle ne bo deloval. To je mnenje nas vseh, je mnenje poslancev in tudi vlade.

Začeti na Goriškem z vso odločnostjo načelno politiko — to bodi naša naloga, pa naj bo deželni zbor razpuščen ali ne.

Ta članek pomenja senzacijo v našem slovenskem političnem življenju: redek znak je to tiste pri naših prepričanih se strankah toli redke politične doslednosti in iskrenosti, ki ne pardonira tudi svojih najbližjih, ako so grešili!

To priznavamo „Slovenca“ v tem slučaju drage volje Sicer pa ne moremo podpisati vseh njegovih trditve, a se osebno se moramo vpreti njegovemu poskusu, da bi, kar se tiče nemoralnosti, ustvaril paralelo med dogovorom „Slov. kluba“ z Faiduttijevo stranko in zvezo med Gregorčičem in Pajerjem.

Tudi „Slovenca“ mora biti znano, da se prvo omenjeni dogovor ne dotika političnih načel in je sklenjen le začasno v varstvo enakih gospodarskih interesov. Na tem dogovoru pač ni nič nemoralnega, pri čemer pa treba še posebno pomisliti:

1.) da so člani „Slov. kluba“ podali izjavo, da ne bodo nastopali proti verskemu čustvovanju ljudstva; 2.) da je z Faiduttiem možen modus vivendi in 3.) da je ta dogovor taktična posledica prejšnje zveze Gregorčiča z italijanskimi liberalci!!

Ali je te poslednje po tu gori rečenem možno staviti v eno vrsto s člani „Slovenskega kluba“? Odgovor daje „Slovenec“ sam, kjer pravi, da se je Gregorčič zvezel z verskimi, narodnimi in gospodarskimi nasprotniki!

Dr. Gregorčič se je torej zvezel s stranko, ki je v vseh pogledih diametralno nasprotna programatičnim aspiracijam njegove lastne stranke in to je res politična nemoralna najhujše oblike

Mej „Slovenskim klubom“ in Faiduttijevo stranko pa ni takega navskrižja ne v gospodarskem, ne v narodnem in tudi ne v verskem pogledu.

Vse priznanje pa gre „Slovenca“, da je odkrito in možno priznal avtokratsko postopanje dr. Gregorčiča. In sedaj naj si gospodje položijo roko na srce in naj razmišljajo: ako je dr. Gregorčič tako samovoljno in prezirljivo postopal se svojo lastno organizacijo, s stranko, ki jej je on sam voditelj, z ljudmi, ki so mu vedno vdano sledili in mu otvorili vso oporo — kako je še-le postopal z drugimi, v katerih je slutil nevarne tekmece!! To si lahko mislimo po konstataciji v „Slovenca“, da Gregorčič ni tiral nikdar stvarne, ampak vedno osebno politiko!!

Izjava dr. Gregorčiča. Dr. Gregorčič je brzojavil „Slovenca“: Goriča 13. oktobra. Podpisani protestujem proti trditvi članka „Goriška politika“, da bi jaz ali moj klub imeli zvezo z dr. Pajerjem ali z liberalnimi Italijani. Klub obstruja, da zabrani Gabrščeku, očetu goriškega liberalizma vstop v deželni odbor. Za svoje in klubovo postopanje prevzamem vso odgovornost. — Dr. Gregorčič, načelnik kluba in stranke.

Kdo ima koristi od zveze z Nemčijo?!

V izdanju „Edinosti“ od minole nedelje ste nekoliko pojasnili glasovitemu pangermanu in členu sedanje avstrijske delegacije, Wolfu, kako absurda je trditev, kako predrzna laž je to, ako pripoveduje on v tej odlični korporaciji, da morajo Nemci nositi breme, ki nam je nalaga zveza z Nemčijo!

Slavno uredništvo „Edinosti“ bodi tako dobrotno in dovolj nam nekoliko prostora, da to pojasnilo nekoliko spopolnimo z našega primorskega, in posebno tržaškega stališča: na podlagi faktičnih razmer, obstoječih v teh pokrajinah. Povedati moramo nekoliko grenke resnice — ali: resnice!! — kakova sapa veje tudi pri nas, odkar se je začela uveljavljati v parlamentu tista struja, katere nositelji so ravno rečeni Wolf in vredni mu tovariši! Tista struja, ki se je v kratkem času razvila v pravo diktatorstvo vsem drugim nemškimi strankam — ne izvzemši klerikalcev — in preko teh tudi avstrijski vladi!

Ta vsenemška struja je znala izbornu urediti svoje delo — ad majorem Germaniae gloriam!

Razprela je mrežo svojih emisarjev na vse strani in na vsa polja političnega snovanja v državi in javna polja. In kakor zveni to paradokso, ako pomislimo, da so Wolfovi obenem propagatorji pročiščilniške devize, vendar je resnično: da stranka vsenemške nestrpnosti zna uveljavljati svoj upliv tudi na postopanje cerkvene hierarhije v Avstriji nemškimi privilegijem v prilogi!!

Parola vsenemških emisarjev je: vse zatirati in vse zatreti, kar jim je v oviro na njihovem potu do končnih „velikih ciljev“!! Kdor se noče pokoriti njihovi volji in njihovi objestnosti, preko tega naj grede koleša vsenemškega terorizma!

In avstrijska vlada je popolnoma pod uplivom te struje... To britko resnico občutimo tudi mi Primorci in posebej še mi tržaški Slovenci že kakih 20 let na svoji lastni koži. Nemška gospodstvalnost nas potiska nazaj z brutalnim cinizmom na vseh poljih in na vseh krajih: v uradih, v obrti in trgovini, na javnih podjetjih, na katere ima državna uprava ingerencijo, a posebno in z naravnost

neverjetno smelostjo in ošabnostjo: na šolskem polju!

Gospod dr. poslanec Mandić je v lanskem letu drastično ilustriral v parlamentu prekerni naš položaj in vse krivice, ki se nam gode na naših lastnih tleh v zvezi vsem ustavnim in drugim zakonom in v zasmeh najprimitivnejemu umevanju pravičnosti in humanitete!

Da, na naših lastnih tleh, kjer bi ob zdravih in normalnih razmerah morali biti — gospodari!! Na naših lastnih tleh se postopa znani načinom, da imamo občutek, da se hoče k vnebovpiječi krivici pridruževati še — zasmehovanje, da imamo občutek, kakor da se nam hoče od gori doli klicati: nevredni črvi ste, a črv ostani v prahu in čakaj resignirano, da te kulturni stopal izvoljenih — pogazi!!

Taka čustva vzbujajo v našem ljudstvu postopanje njim od gori doli. V ilustracijo tega sistema dozoreva menda ravno kar kriče slučaj...!

Toda za danes pridržujemo še v peresu besedo ogorčenja...

Gospoda delegata Wolfa hočemo zopet sprovesti na tisto polje, ki mu veljajo nepravice naše žalostinke: naše prošnje, naše zahteve, naše želje, naša žalost in naša jeza: na polje šolske uprave v Trstu. Jedno samo mestece branitelja nam je prisojeno, a še temu branitelju so vezane roke in noge, da ne more izvrševati primerne uplive na razvoj našega šolstva in v obrambo interesov naše šolske naobrazbe. Ko je vsenemška diktatura poslala preko centralne vlade sem doli v Trst svoj ukaz, tedaj je tudi zastopnik naših interesov obnemogel. Njegovi predlogi se ne uvažujejo. In če jih ne odklanjajo kar hkratu, pa se rešitev zavlačuje tako dolgo, da se končno — pozablja nanjo!!

Kako vse drugače se postopa s cesarskega Dunaja doli s tistimi predlogi, ki jih stavljajo znani tržaški eksponenti vsenemške diktature!! Tu ni premišljevanja, ni pomišlekov, ni obotavljanja in zavlačevanja: kar se ima zgoditi ad majorem germaniae gloriam: vrši se z električno brzino! Mi čakamo in čakamo in ne moremo ničesar pričakati; na izvoljenje, — da si so povsem tuji deželi in nje prebivalstvu — pa se neprestanoma siplje iz roga izobilja vladni blagoslov!! Kako naj bi mi ne občutili poleg ljute krivice še grenkost zasmeha?!!

Tako je na polju šolske uprave in tako je približno na vseh drugih poljih javne državne uprave. Po vseh uradih — od razkošne pisarne načelnikov pa do prašnih kotov, kjer siromašni nižji uradniki in uslužbenici služijo svoj grenki kruh: vlada nam neprijazni duh in izjeme so sila redke! Kajti: kdor ne služi splošni struji, temu ogrenevajo življenje. Povsodi zaseda mesta tujinec. In če ni slučajno primerne mesta za takega favorita, pa je ustvarjajo extra statum!! Nemec je predestiniran v Primorju za poveljnika, domače slovensko prebivalstvo pa je tista ovčica, ki nemškimi diktatorjem Wolf in družba — vodo kali! Ovčice smo res. Zato nas nemška diktatura tako kruto striže! Zato so vsenemški emisarji tu bahati gospodari in mi — sluga. Zato more obstajati nezasišano dejstvo, da vzdržuje država v našem Trstu poleg dveh nemških srednjih šol ne malo manj nego 60 razredov ljudske in meščanske šole, za avtohtono slovensko prebivalstvo pa niti enega razreda!

Z Rinaldinijevo dobo prokletega spomina je začela ta infiltracija nemškega duha v naše urade in šole: za dobe Gočsa se je množila. Kdo se ne spominja z ogorčenjem divjanja glasovite trozveze: Czermak-Swida-Stolz, ki je se svojo propagando na šolskem polju triumfirala na vsej črti?!!

Današnjega namestnika se nočemo dotakniti. Dobro mnenje o njem je ostalo tem bolj, ker nas razni dogodki uverjujejo, da je tudi on obnemogel nasproti vsenemški diktaturi, ki se jej slepo pokore oni, ki go spodu namestniku — ukazujejo!

A sedaj se usiljuje vprašanje: kako je moglo priti do tega, da je v naši državi nad upravo vsenemška diktatura? Čeprav uvažujemo stare tradicije v visokih sferah in če tudi računamo z germanizatoričnimi tradicijami in znano bornarnostjo visoke avstrijske birokracije, ki ne more in ne more umeti sodobnega modernega duha, ki prihaja do izraza izliti v stremljenju narodov po nacionalnih idealih — čeprav računamo z vsem tem, vendar nam vse to ne daje dovoljnega pojasnila, kako je možen fenomen diktature ad majorem Germaniae gloriam v državi, ki po veliki večini — ni nemška!

Ali razmišljamo dalje, ako mečemo kritično oko preko ograje notranje državne politike na široko ravan vnanje politike, ali konkretnije povedano: ako jemljemo v račun našo zvezo z Nemčijo, potem nam prihaja pojasnilo za sicer neumljivi fenomen — vsenemške diktature v Avstriji. Emisariji te diktature so tudi pri nas tako drzni ravno zato, ker vedo, da jih čuva in ščiti naša zveza z Nemčijo! Tej zvezi se imajo Nemci zahvaliti na svojih fenomenalnih vsehpeh v naših pokrajinah, na svoji gospodstvalni poziciji nad domačim nemškimi prebivalstvom?

Kdo nosi breme zveze z Nemčijo? Nemci ne! Taka je resnica — primerno spoštovani g. Wolf!!

Sklicanje državnega zbora.

Glasom vesti iz najmerodajnega vira bo državni zbor sklican na 3. novembra na svoje redno jesensko zasedanje.

Ogrska

Novo tajništvo v ministerstvu a latere.

Madjarska vlada ustanovi novo mesto tajništva v ministerstvu a latere.

Nova volilna reforma.

Iz Budimpešte javljajo, da predloži minister za notrajne stvari grof Andrássy v soboto svojo volilno reformo cesarju v pred-sankcijo. Medtem je v krogih neodvisne stranke razpoloženje proti volilni reformi še vedno neugodno. Ludovik Hollo je izdelal nov tekst za volilno reformo, v katerem je izpuščena pluralnost glasov.

Rusija.

Mobilizacija ruske črnomoške mornarice.

Iz Sebastopolja javljajo, da se tamkaj z veliko naglico mobilizira rusko črnomoško mornarico. Odhod mornarice se pričakuje vsak hip. Govori se, da ima ta mornarica forsirati prehod skozi Dardanele. Število možna na vojnih ladijah odgovarja popolnoma vojnemu stanju.

Drobne politične vesti.

Aneksija Krete. Z Dunaja javljajo, da ne izda Ogrska nikake note glede aneksije Krete, marveč da hoče počakati sklicanja evropske konference.

Francoška eskadra. Iz Pariza javljajo: Pomorska uprava je ukazala, da se pri Toulonu formira vojna eskadra, ki odpije danes za sedaj v Alžir. Eskadra bo obstojala iz dveh divizij.

Hrvatje in Slovenci Istre!

V smislu našega proglasa v „Edinosti“ od dne 8. t. m. Vam priporočamo, da na predstojećih volitvah poslancev za deželni zbor v skupini kmečkih občin oddaste svoje glasove sledečim možem:

1.) V drugem volilnem okraju z glavnim voliščem v Kopru gg.

MATKU MANDIČ

profesorju v Trstu.

JOSIPU VALENTIČ

učitelju pri sv. Antonu.

(K temu volilnemu okraju pripadajo: sodni okraj Koper, sodni okraj Piran: davčni obštari Sv. Peter na Krasu in Kortedizola: sodnega okraja Buje davčna občina Krasica).

2.) V tretjem volilnem okraju z glavnim voliščem v Voloskem gg:

MATKU MANDIČ

profesorju v Trstu.

dru. GJURI ČERVAR,

odvetniku v Voloskem.

(K temu volilnemu okraju spada sodna okraja Volosko in Podgrad).

3.) V četrtem volilnem okraju z glavnim voliščem v Pazinu gg:

dru. DINKU TRINAJSTIČ,

odvetniku v Pazinu.

AVGUSTINU RAJČIČ,

nadučitelju v Voloskem-Opatiji.

(K temu volilnemu okraju pripadajo sodna okraja Pazin in Labinj).

4.) V petem volilnem okraju z glavnim voliščem v Buzetu gg:

IVANU SANCIN,

učitelju poljedelstva v Buzetu

in

ŠIMI ČERVARJU,

župniku v Ždrenju.

(K temu volilnemu okraju pripadajo sodni okraji Buzet, Motovun, Poreč).

5.) V šestem volilnem okraju z glavnim voliščem v Krku gg:

ANTONU ANDRIJČIČU,

umirovljenemu župniku v Krku

in

ŠIMI KVIRINU KOZULIČU,

posestniku v Malem Lošnju.

(K temu volilnemu okraju pripadajo sodni okraji Krk, Cres in Lošinj).

Od gori omenjenih sodnih okrajev, pripadajočih tem volilnim okrajem kmečkih občin, so izključene vse one kmečke občine in mesta, ki so pridružena volilnim okrajem mest, trgov in obrtnih krajev.

Politično društvo

za Hrvate in Slovence v Istri.

Pazin, dne 12. oktobra 1908.

Prof. Matko Mandić s. r. Dr. Niko Baničević s. r.

predsednik. tajnik.

Dnevne vesti.

Služba potovalnega učitelja družbe sv. Cirila in Metodija. Družba sv. Cirila in Metodija razpisuje službo potovalnega učitelja. Natančneje pojasnila glede obveznosti, ki so združene s to službo, kakor tudi glede prejemkov, daje družbina pisarna. Prosilci za

to mesto naj blagovole svoje prošnje, oprem-
ljene z rojstnim listom in z dokazili o dose-
danjem delovanju, doposlali družini pisarni
do 1. novembra t. l.

Sinočnja seja mestnega sveta je bila od-
ložena radi nesklepnosti.

Cestna policija. Mestni magistrat je od-
ročil, da iz ozirov osebne varnosti morajo
vsi vozovi, vozički in avtomobili pasirati po-
lasti železniški viadukt na barkovljanski cesti.
Prestopki se kaznujejo po obstoječih zakonih.

Pisemske znamke prejšnje izdaje izgube
veljavo. V smislu odredbe c. kr. trgovskega
ministrstva z dne 28. marca t. l. št. 12607/P
drž. zakonika št. 66 iz l. 1908, neha veljav-
nost pisemskih znamk prejšnje izdaje z 31.
oktobra t. l. in je radi tega od 1. novembra
t. l. naprej dovoljeno rabiti za frankovanje
edino le pisemske znamke nove izdaje.

V svrhu nadalje olajšave prehoda med
prejšnjo in novo izdajo je poštним uradom
dovoljeno nerabljenje pisemskih znamk prejšnje
izdaje od 1. novembra 1908 do konca t. l.
zamenjavati z pisemskimi znamkami nove
izdaje brezplačno ter od 1. januarja
1909 naprej do preklica proti vplačilu pri-
stopbine od 1 vinarja za znamko.

Slavnemu c. kr. poštному ravnateljstvu.
Prejeli smo:

Dne 9. t. m. sem odposlal v Anho pri
Kanal nujno trgovsko pismo. Tamošnji po-
sestnik in gostilničar Ivan Jug je šel dne 11.
t. m. na pošto v Kanal, kjer je poprašal,
je-li tam za njega kakšno pismo? Odgovorili
so mu, da ne. Dne 13. t. m. jutraj šele je
imenovani prejel moje pismo in ker je bila
stvar zelo nujna, prišel je takoj osebno v
Trst.

Tega pa bi ne bilo treba, ako bi ta-
mošnja pošta dostavljala pisma dnevno —
kar se vrši že po vsem Primorskem. Po meni
odposlano pismo nosi datum Trst 9. X. 08.
Kako je torej možno, da to pismo ni dospelo
do dne 11. t. m. na pošto v Kanal?!

Saj vendar rabi vlak tja le 2 uri in pol
circa! Lepo je od poštne ravnateljstva, da
je takoj po zadnji notici, priobčeni v »E-
dinosti« uvedlo trikratno tedensko dostavljanje
pism po kanalski okolici — toda, za sedanje
napredne čase je to premalo.

Ako ima ves Kras, vsa pivavska dolina
in tudi bovska kot svojo dnevno pošto — je
neumljivo, zakaj bi ravno kanalska okolica
bila izjema? V interesu nas trgovcev in v
interesu tamošnjih kmetov prosimo slavno c.
kr. poštno ravnateljstvo, naj ukrene potrebno
da se ne bo čakalo od petka pa do torka
na dostavljanje naših pism v Anho!!!

Čas je zlato in ni ravno šala, ako mora
trgovec izgubljati denar in čas, ako noče, da
mu trgovina trpi veliko škodo.

Trgovci.
P. S. Nam je poznan še drug slučaj ti-
kajoči se ravno kar omenjenih poštne raz-
mer. Tudi v drugem slučaju nam trgovci
toži, da je imel izgubo vsled slabe pošte
zveze v kanalski okolici.

Mi se torej pridružujemo prošnji na zbolj-
šanje te poštne zveze.

Uredništvo.
Pevsko društvo »Slava« pri Sv. Mariji
Magdaleni spodnji je priredilo minolo nedeljo,
domačo pevsko zabavo v gostilni »Konsumnega
društva« na Kolonkovcu, zabavo se je udele-
žilo tudi tamburaški zbor iz Magdalene zgor-
nje. Slovanska pesem je odmevala v obče
zadovoljnost tamošnjega domačega občinstva.
Izstnil se je tudi govor, iz katerega smo do-
znali, kako so pred malim časom Nemci be-
neli proti Slovincem in potem nemški vojaki
streljali naše brate, na kar se je nabralo za
nesrečne žrtve 20 kron.

Denar je že odposlan na kompetentno
mesto. Gosp. Tomšič je podaril še po vrhu 1
krono za družbo sv. Cirila in Metodija.

Ova Pavla. Burka s petjem v dveh de-
janjih. Spisal Zvonimir Masle. Tiskal Dra-
gotin Hribar v Ljubljani. Cena 80 stot.

Ta lepa burka je že ob natusu v »Ježu«
vzbudila veliko zanimanja, tako, da se je že
sklenilo v mnogih krajih, da se jo uprizori.
Za odre na deželi je jako pripravna in se
bo gotovo vsepovedno igrala. — Uprizoritelj
ima plačati od vsake uprizoritve 2 K na-
rodnega davka družbi sv. Cirila in Metodija.
— Knjižice se dobijo pri g. Zvonimiru Masle
v Postojni.

Poroke, rojstva in umrljivost. Od 4. do
10. oktobra 1908 se je v tržaški mestni ob-
čini poročilo 39 parov. Rodilo se je 124
otrok, to je 65 moških in 59 žensk; od teh
21 nezakonskih. Umrla je 81 oseb in sicer
31 moških in 50 žensk; od teh 23 izpod
enega leta.

Tržaška mala kronika.

Kočijaž, ki se je preveč gugal na kozlu.
Ivan Mrak, 30 leten kočijaž, je bil predsi-
nočjem pijan ko kanon. Vozil je v kačji
rti — gor in dol po ulici Stadion, a naen-

krat se je na kozlu preveč zagugal, štrbunk-
nil je na konja. Konj se je zgrudil na tla
in kočijaž je srečno obležal na trotoarju.
Aretirali so ga.

Zginil je. Fran Ballarin, nakladač v
jadrnicah, je naznanil pristaniški oblasti, da
je njegov družabnik Ivan Sager, stanujoč v
ulici M. dia, zaposlen v laški jadrnici »Ciro«
zginil že od sobote 10. t. m. in da ni več
nikakega sledu po njem.

Spopadi. Robert D' Ambrosi star 32 let,
iz Chioggie, je bil predsinočjem aretiran,
ker je v gostilni »Rodolfo« na trgu sv. Ja-
koba ranil z nožem ipod oko svojo ljubico
Ano Tribel. V opravičevanje je navedel, da
ga je ista razžalila in mu pljunila v lice.

Anton Jelusič, star 66 let, iz Trsta,
sensa, je predsinočjem ranil z nožem na
roki nekoga Petra Cuttin. Rekel je, da je bil
napaden in da je ranil v silobranu.

Požar. Včeraj tik pred poldnem se je
vnel požar v dimniku stanovanja Petra Co-
stanza v II nadstropju alica Tessa št. 7. Pri-
hitelj je na lice mesta kap. Pavli z ognje-
škimi vozovi in kmalu je bil požar pogasjen.
Škode ni nikake.

Odmev nedavne ljubavne tragedije. Lu-
cija Schloss, protagonistinja nedavne ljubavne
tragedije v Vižnadi, je včeraj izstopila
ozdravljena iz bolnišnice. Njen ljubimec je še
vedno v bolnišnici.

Loterijske številke izžrebane dne 14.
oktobra 1908:

Praga: 64 49 4 56 55
Lvov: 52 36 86 21 85

Smešnica. Zakaj trkamo s kupicami? A:
Odkod je navada, da ljudje pri pitju trkajo s ku-
picami? — B: Zato trkajo, da ima vsak čut kaj
ukusa o vinu. Oko ga vidi, nos ga voja, jezik ga
ukusa, tip se ga veseli po grlu, a uho, no, to ga
vsaj slisi!

Koledar in vreme. Danes: Terezija dev.
Jutri: Gal opat. Temperatura včeraj: ob 2. uri
popoldne + 21° Cel. Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: —
Oblačno, zmerni vetrovi; Temperatura mila.

Naše gledališče.

Ta teden bo le ena predstava in sicer
v nedeljo. Vprizorila se bo takrat sloven-
ska noviteta: Cankarjeva drama:
»Kralj na Betajnovi«. Spregovoriti na
tem mestu kaj o pisatelju, ali o tem njego-
vem najboljšem dramatičnem umotvoru, bi
bilo skoraj odveč. Umetnik Cankar je znan
vsem Slovincem, ali vsaj bi moral biti znan.
Upamo zato, da se bo vsak Slovenec rad
seznanil z domačim umotvorom in s tem tudi
zval ceniti kulturno stremenje našega gle-
dališča.

V kratkem se vprizori repriza »Bratov
Sv. Bernarda«; nastudira se izborna
komedija »Katakomba«.

Društvene vesti.

»Čitalnica« pri sv. Jakobu opozarja p.
n. pevke in pevce na današnje pevsko vajo.
Vsprejemajo se nove pevске moči. Nadalje
naznanja, da otvori v najkrajšem času pevsko-
glasbeni tečaj; to je pouk v teoriji. V ta
tečaj se vsprejemajo tudi pevke in pevci dru-
žnih pevskih društev, kakor tudi nepevci.
Potreba znanja not (sekiric) je za vsak na-
predka željen zbor neobhodna; zato se na-
deja »Čitalnica« da se vpiše veliko število.
Učnina iznaša 60 stot. na mesec. Prijaviti se

Tužnim srcem naznanjamo sorodni-
kom, prijateljem in znancem, da je po
kratki in mučni bolezni, dne 13. t. m.
previden se svetini zakramenti v 47. letu
gospod

Filip Poljšak

c. kr. poštar in veleposestnik
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predraga pokojnika bo 16.
t. m. ob 10. uri na Smarensko pokopališče.

ŠMARJE pri Ajdovščini dne 13. ok-
tobra 1908.

ROŽINA, soproga.

Mirko, Franc, Dora, Rožina, Ernesta,
otroci.

Dunajska
česalka - **A. Bergant**

Trst, via della Zonta 5, I. nadstr.
Česalka za valovite lasi. Negovalka za roke.
Se priporoča cenjenim gospod.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Ula Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18

Priraja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste
v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrliča, kakor: kovinate in lepo okrašene lesene
rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.

Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

HENRIK STIBELJ in drugi.

Gumijevi izdelki in podmorske cevi.

Josef Rethoffer's Söhne Dunaj

Podružnica v Trstu - Corso 29

Zaloga hladnikov, podvez za nogovce in obujke, lepenov, ženskih pasov itd.

Zdravnik in ranocelnik

Dr. Dinko Tecilažić

specijalist

ZA OTROŠKE BOLEZNI

v ulici Stadion 6. I. n. Telefon 18, IV

(gledal. Fenice)

ter ordinira od 2. do 3. ure popoldne.

Konfidencijalna posredovalnica EROS

Trst, ul. Nuova 49 II. nad.

Ugodni sklepi v delikatnih zadevah.

Organizovano anonimno nadzorovanje.

Posebne misije v tu- in inozemstvu.

Internacijska korespondenca.

Resnost in korektnost.

Najstrožja tajnost. — Absolutna diskretnost.

Informacijski urad za osebne in trgovinske kakor

tudi neprimičinske zadeve. — Posredovanje za

kupoprodaje, hipoteke in posojila.

Direktni dovoz stajerskih kokosi in
jajc. Specijaliteta: Graške Ponlards.
Cene dogovorne. — Postrežba na dem
Ulica Campanile št. 15.

UMETNI ZOBJE

Plomblanje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

TOVAŠNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Zesa št. 46.

Zaloga:

Piazza Rosario šte. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanita šte. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio šte. 36

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 6-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Odpri se je prodajalna »Au Gant de Vienne«

Via San Antonio 4 (Palača Terni)

Specijaliteta rokovic. Govori se slovenske J. E. Zacharias

o. kr. dvorni
zalagatelj.

Mnenje gospoda Dra. A. TOPOLANSKI

privatnega docenta na dunajskem vseučilišču.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Ker sem našel, da je **ZELEZNATO KINA-VINO**
SERRAVALLO (Vino di China ferruginoso Serravallo),
res izvrsten izdelek, vzel sem ga, mesto podobnih izdelkov, v for-
makologični zaklad, in ga rad predpisujem za bolezni na očeh z
drugimi vrstami bolezni.

DUNAJ, 24. februarja 1908.

Dr. A. Topolanski.

SLOVENC! NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariške prodajalnice obuvala :: :: ::

Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) (Calzoleria Parigina)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

je tekoma tega tedna ustmeno ali pismeno v "Čitalnici".

Slov. akad. društvo "Slovenija" na Dunaju naznanja, da se bo vršil I. redni občni zbor 80. tečaja dne 17. t. m. v lokalu "Zum grünen Tor" VIII. Lerchenfelderstr. 14. Slovenski gostje, društvu naklonjeni, dobrodošli! Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

Kolesarji!

Naznanja se Vam tem potom da se naše društvo udeležiti mednarodne tekme za istrsko prvenstvo, katero priredi "Club ciclistico triestino" v nedeljo dne 18. t. m. iz Voloske do Trsta.

Društvo bo zastopano na tekmi po g. Josip Benko, pri jurihi od predsednika, in pri cestni jurihi (opazovalci), od g. Jos. Vicolja iz Vremakega Britofa in g. J. Modrijana iz Bazovice.

Razum teh bodo posebni društveni opazovalci v Il. Bistrici, Lokvi ter v najpotrebnejših krajih.

Prosi se gg. člene da pridejo v največjem številu v nedeljo ob 2. uri pop. pred kavarno "Balkan" odkjer bo odhod na seneni trg, kjer bo cilj dirke.

Prosimo tem potom tudi člene obojih oddelkov, da se v čim večem številu odzovejo našemu vabilu. Priti je v kolesarski opravi (društveni kroji) se društvenim znakom.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: "Glasbeno društvo Trst" s sedežem v Trstu.

Narodna Čitalnica v Rojanu priredi v nedeljo dne 17. t. m. svojo veselico. Glavna točka vporeda je dramatična predstava. Tona znanje občinstvu.

Tržaška gledališča:

POLITEAMA ROSSETTI. Včeraj je napolnila gledališče ljudska predstava "Boheme". Danes se predstavlja četrtič "Wally".

FENICE. Včeraj se je vršil častni večer primadone gospe Micucci-Anelli s predstavo "Norme". Slavljenca umetnica je proizvajala za viharne odobravanja občinstva po tretjem dejanju veliko arijo zadnjega dejanja "Gioconda". Danes "La forza del destino".

Vesti iz Goriške.

Prva krvava bitka radi aneksije Bosne in Hercegovine se je bila minolo nedeljo o polnoči, a ne kakor bi se mislilo, ob arbski ali črnogorski meji, ampak ob avstrijsko-italijanskem konfinu v Furlaniji, dobili so Jurati velike premoti Lahi. Ob cesti v Palmonovo leži nasproti avstrijski vasi Visco laško selišče Privano. Kmetje zadnjega bili so v nedeljo zvečer vsi zbrani v tamošnji krčmi, so, kakor navadno, politizirali in govorili tudi o aneksiji Bosne in Hercegovine. Ker si je Avstrija po krivici prisvojila te dve deželi, mora odstopiti Italiji vsaj zemljo do Soče, ako že ne do naravne meje Italije tam nekje na Kranjskem. Tako so modrovali možakarji ter poleg zasramovali Avstrijo, nje upravo in še nekaj — družega.

V krčmi je bilo pa navzočih tudi nekaj kmetov iz Viška, katerim je tako govorjenje presedalo in so odločno pobijali trditve in zahteve svojih laških sosedov, rekši, da Italija ne dobi nikdar niti pedel zemlje na Goriškem, ako se vsi postavijo tudi na glavo. Zemljelastni Privaneži so skočili na to pokonci in začeli udrihati po Viškovcih, kateri so se sicer dobro branili, ali, ker so bili v manjšini, so bili prisiljeni pobrisati jo na domača tla, zapustivši trem napadalcem vidne in občutljive spomenike. Lahi so precej nabili nekega avstrijskega financarja, ki je hotel prepričajoče se miriti. Pri tem pa mu je šel njegov laški kolega na roko na precej čuden način — pomagal je mahati po njem!! Slava laškim jankom a la Barattieri!

Vesti iz Istre.

"Narodna Čitalnica" v Brezovici priredi v nedeljo dne 19. oktobra javen ples na prostoru g. J. Gerlice. Začetek ob 4. uri pop. Vstopnina k plesu za moške K 1, za ženske 80 st. Igrala bo domača godba. Čisti dobiček ostane Čitalnici v pokritje stroškov, proizvoženih po postavitvi in odkritju spomenika 25 letnice "Tabora".

Nova paroplovna družba v Istri. V Punta na otoku Krku se je ustanovilo delniško paroplovno društvo: "Avstro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice v Punta". Ministertvo za notranje stvari je že podelilo g. Antonu Andričiču & drugom tozadevno koncesijo in na temelju iste je tržaško namestništvo družbena pravila že odobrilo.

Novo društvo. — C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva "Sokol" s sedežem v Kantridi (pol. okraj Voloska).

Vesti iz Kranjske.

Ljubljana dobi slov. ulične napise! Na včerajšnji seji se je bavil deželni odbor kranjski s pritožbo dr. Ferd. Egra zoper sklep občinskega sveta ljubljanskega, da dobe v Ljubljani

ulice samoslovenske napise. Poročal je občinski referent poslanec Jaklič, ki je predlagal odklonitev pritožbe. Grof Barbo je kot zastopnik Nemcev poskušal s tehnično obstrukcijo in predlagal, da se ves obširni akt z vsemi predakti doslovno prebere. Ker je pa po poslovniku deželnega odbora taka obstrukcija nemogoča, je dal na zapisnik najostrejši protest. Nato je bila odklonitev nemške pritožbe sprejeta z večino glasov. Seveda se Nemci pritožijo še na upravno sodišče, vendar po prejšnji razsodbi nimajo mnogo upanja, da prodró. Danes je toliko kot gotovo, da dobi Ljubljana samoslovenske ulične napise.

Morilec vipavskega dekana na smrtni postelji. Na smrt obsojenemu morilecu vipavskega dekana Erjavca Pangercu, ki je na smrt bolan, so predvčeraj podelili sv. sakramente za umirajočega.

Revizija trase belokranjske železnice se prične 26. t. m.

Samoumor trgovca. V čakalnici na železniški postaji Št. Peter je naglo umrl trgovec J. Perussi, ki je potoval domov na Reko. Sumijo, da se je zastrupil.

Vesti iz Koroške.

Prenapolnjene ječe v Celovcu. V Celovcu so tako prenapolnjene ječe, da jetnike pošiljajo deželnemu sodišču v Ljubljano. Zadržani čas prihaja vedno več kaznivencev iz Celovca. Do sedaj jih je letos prišlo že nad 100. Predvčeraj so orožniki zopet pripeljali 9 moških in 3 ženske.

Umrl je v Gorici odvetnik dr. Pavel pl. Bizzarro v starosti malone 96 let. Isti je bil najstarejši odvetnik na Avstrijskem. Bil je tudi na glasu kakor učenjak.

Henry Drumond-Wolff. Minolo nedeljo je v Brightonu umrl znani angleški poslanik sir Henry Drumond-Wolff v 78. letu starosti. Sir Drumond-Wolff je bil poslanik v Carigradu, v Perziji, na romunskem in španskem dvoru. Spisal je tudi delo o Napoleonu I. Od njega je tudi neka razprava o vzročnem vprašanju.

Krvav spopad med Madjari in Romuni na Erdeljskem. V Kisješu je prišlo med Romuni in Madjari do krvavega spopada zbog razprodaje nekega posestva. Neki Madjar Sos je o tej priliki s svojima dvema sinovima naglal svoje konje na Romuna Herlo. Ta je vdaril starega Sosa z bičem po glavi, tako da se je ocesvestil. Sina Sosa sta na to Herlu odrezala glavo. Vsled tega je nastal krvav boj med Romuni in Madjari, v katerem so bile štiri osebe ubite, deset pa ranjenih. Povdarjati treba, da so v tem slučaju Madjari izzivali kakor tudi o vseh mnogostevnih slučajih, ki se dan na dan dogajajo na Ogrskem.

Skrivnost uspeha. Čiščenje modernega perila postaja vedno težavnejše, ker delajo od ene strani prah, dim in ogljeni sopar onesnažbo vedno intenzivnejšo, medtem ko se fina tkanina, prana s starim milom, kmalu pokvari.

Ob teh okoliščinah mora biti Schichtovo milo vsaki pridni gospodinjki dobrodošlo.

Isto očisti brez vsakega napora najbolje umazano perilo in ne škoduje istemu niti v najmanjšem. Z istim se doseže take uspehe, da se jih lahko imenuje brezprimerne.

MALI OGLASI:

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

V nedeljo velikanski ples

in sicer brezplačno. — Vsi dobri plesalci in plesalke naj pridejo ob pravem času. Začetek ob 4. uri popoldne. Ulica Belvedere št. 17, gostilna pri stari Breskvi. — Kosić H. 1609

Kdor ne verjame

naj poskusi, ali so res prave in najbolj kranjske klobase, katere edini v Trstu razprodaja Josip Luin, Via Giantino 6. 1607

Išče se

mizarskega delavca ulica S. Lucia 18. Andrej Jug. 1606

Čevljarnica

Artura Umeka v Trstu, ulicom Fabio Severo št. 9 B, sprejema popraviljanja po zmernih cenah. 1579

Prodajo se

obleke, poravniki, paletota za moške in dečke. — Plačila na obroke. KOSTORIS, ulica S. Giovanni 16, I, tik "Kavarne Diana". 1580

Gospodična

Slovenka, mlada, lepe zunanosti, veča slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, že praktcirana v trgovini, išče službo kot prodajalka, blagajničarka, v kakšni pisarni ali uradu, v obče kakoršnobodi službo. — Pisati na "Edinost" pod "Pridna B. K.". (1505)

Nadučitelj

v najlepših letih, s prijetno zunanostjo, stanujoč v mestu, bi se rad poročil s premožno damo, oziroma udovo brez otrok. Ponudbe s fotografijo pošiljati poste restante na glavno pošto v Trstu pod adresno "Ljubezem". — Molčečnost zanjama. 1600

Lovska puška z ovajem iz kože, se je izgubila od Volčjegagrada (pri Komnu) do Nabrežine. Kdor jo je najdel, naj jo prinese k županu v Komnu, kjer dobi primerno nagrado. 1599

Odda se

v najem soba z eno ali dvema posteljama in hrano. Via Farneto 58, II. nad. 1596

Ugodna prilika!

Najfiniji ostanki tkanine od 3—15 metrov za ženske srajce po 50 stot. — Ostanki za rjuhe od 5 do 10 metrov po 45 stot. vrhu tega brisače, žepni robci in blago iz damasta, pošilja po engros-cenah po postnem povzetju.

najmanjše naročilo 45 metrov

Tovarna tkanine in damasta

J. Weisskopf

Roth - Kostaletz (Češko)

Prodajalnica jestvin in kolonijalnega blaga

Trst, ulica Foscolo 2

vogal Barriera vecchia

Vdobi se vsake vrste kave, sladkorja, riža, testenin itd. — Sladkor v prahu po 76 stotink

Sprejmejo se naročila po pošti od 5 kg naprej vse po najzmernejših cenah.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in okolici

Udani

J. ČERNE

PASTIGLIE PRENDINI

od ogolunjenih sladke škerje

iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu

Počastice z kolajznami in diplome

Zdravniško priporočane pri gribovih, kašlju, hripavosti, kataru.

Pedoljajeje pevcem in govornikom čist glas.

Zaloga v lekarnah PRENDINI in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.

Pasiti je na nepočitna gonarenja ZAHTEVAJTE VEDNO "PASTIGLIE PRENDINI".

MICHELE ZEPPAR

Trst ulica San Giovanni št. 6-12. Trst

Skladišče majoličnih peči

slavnoznanе tovarne Carl Mayer sinovi v Blanskem (ustanov. leta 1848).

Moderne risbe v raznovrstnih barvah.

Cene dogovorne.

Lastna tovarna

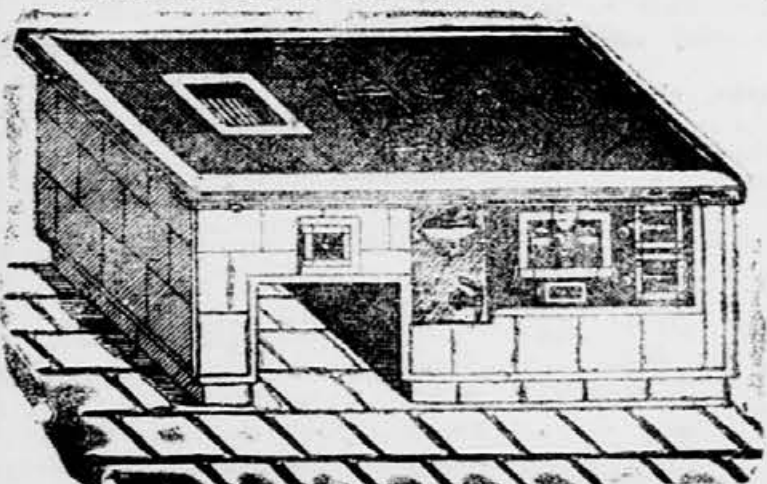
Štedilnih peči

obdelanih z majoliko.

Izvršuje se tudi naročila za dela vsake velikosti.

Bogata izbora ::

plodč za pokrivanje zidov in štedilnih peči

Izredna državna loterija.

Na najvišje povelje c. in k. apostolskega veličanstva

izredna jubilejna loterija

za dobrotelne namene c. k. domobranstva in žandarmerije.

Ta denarna loterija, ki je edina v Avstriji postavno dovoljena, ima

17.984 dobitkov v gotovini v skupnem znesku K 513.760.

Glavni dobiček znaša **200.000** kron v gotovini

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 22. oktobra 1908.

Srečka stane 4 krone

ter se dobi v oddelku za državne loterije na Dunaju, III. Vordere Zollamtstrasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštah, telegrafskih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za kupovalce srečk se dobijo brezplačno. Srečke so poštnine proste.

C. kr. loterijsko ravnateljstvo (oddelek za drž. loterije)

Najvišji sad je dosegljiv

Ceres

(jedilna zabela)

je nedosegljiva

glede obstojnosti in slastnosti

zmerne cene in izdatnosti.

Graf. LEV TOLSTOJ **KAZAKI** Kuvarka povest. — Iz ruske prevele J. KNAFLIC. V Trstu 1908. Tiskala in založila TISKARNA "EDINOST". Knjiga je izredno po ceni in stane samo 1 K 60 stot., po pošti 20 stotink več. Vdobja se v tiskarni "Edinost" ter po vseh slovenskih knjigarnah.

Tovarne in delavnice pohištva in stavbenih izdelkov v **SOLKANU** pri Gorici. Lanton železniški tir: Gorica, drž. kolod., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu

Osrednje ravnateljstvo.

ZALOGE:

SOLKAN, TRST, via Caserma 4

ZALOGE:

REKA, Via Pile 2 SPLIT, na novo obali

Brz.: ZADRUGA - Trst Telef. št. 1631 interurban Žage v Soteski (Bohinj) Letna produkcija K 1.000.000